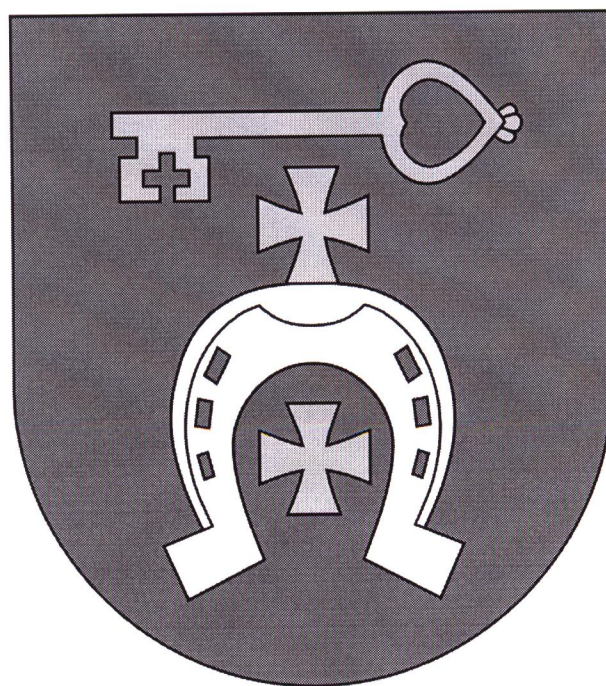

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE
GMINY KLUCZEWSKO NA LATA 2016-2018**

Kluczewsko 2016

1. WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. Ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Program na celu zabudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby gminy.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To w rodzinie dziecko nabywa wiedzy o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia – lęk, obawy, zadowolenie, gniew, oraz wartościowania, co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta tymi zjawiskami bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności:

- alkoholizm,
- narkomanię,
- przestępczość,
- niewydolność opiekuńczo – wychowawczą,
- przemoc w rodzinie.

Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Podstawy prawne do realizacji programu:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem regulującym wszystkie aspekty naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego.

Realizując Gminny Program Wspierania rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2016 – 2018 należy brać pod uwagę w szczególności:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r. poz. 163 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.);
- Ustawę 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005r. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013r. poz. 594 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2012r. poz. 788);
- Ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2010r. Nr 33 poz. 178).

3. Diagnoza demograficzno- społeczna Gminy Kluczewsko:

Gmina Kluczewsko to gmina wiejska o powierzchni 137,05 km², w skład której wchodzi 27 sołectw. Położona jest w obrębie Wyżyny Środkowo- Małopolskiej. Według stanu na koniec 2015 roku Gminę Kluczewsko zamieszkiwało 2.574 kobiet i 2.686 mężczyzn, łącznie 5.260 mieszkańców, w tym 1.049 dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia. Około 8 % osób w wieku aktywności zawodowej to osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy. Bezrobocie nie jest jedynym problemem naszej gminy, jest nim również problem alkoholizmu, który niejednokrotnie przyczynia się do stosowania przemocy w rodzinie. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2015 przeprowadzonych zostało 45 interwencji domowych, gdzie sprawcą przemocy była osoba pod wpływem alkoholu, 14 rodzin objętych zostało procedurą „Niebieskich Kart”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2015r., procedura zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu stosowana była w przypadku 8 osób.

W 2015 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku objął szeroko rozumianym wsparciem 146 rodzin, w tym 110 rodzin z dziećmi. Pośród nich było 27 rodzin wielodzietnych i 15 rodzin niepełnych. Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było posiadanie niskich dochodów oraz bezrobocie.

Najczęstsze powody korzystania ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej
w Kluczewsku w 2015 roku :

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	80	294
Bezrobocie	87	311
Niepełnosprawność	49	175
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	208
w tym wielodzietność	33	205
Długotrwała lub ciężka choroba	83	305
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	11	51
Alkoholizm	6	26

Źródło: opracowania własne MPiPS-05

Jak wynika z danych oświatowych na terenie gminy funkcjonują 3 publiczne szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja. W roku szkolnym 2014/2015 do szkół podstawowych uczęszczało 389 uczniów, do gimnazjum 194 uczniów. Na terenie gminy funkcjonują 3 przedszkola, do których w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało ogółem 109 dzieci. Przy szkołach działają dwie świetlice szkolne, szkoły prowadzą również stołówki szkolne.

W 2015 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku finansował dożywianie w stołówkach szkolnych dla 97 dzieci, a także dla 20 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu gminy z rodzin najuboższych oraz udzielał w ramach wsparcia pomocy w formie stypendium w roku szkolnym 2014/2015 128 uczniom szkół podstawowych, 57 uczniom gimnazjum, 60 uczniom szkół ponadgimnazjalnych. Wsparciem asystenta rodziny w roku 2015 objętych było 6 rodzin, których członkami było 26 dzieci.

Diagnozowanie zasobów pozwala na wskazanie form pomocy niezbędnych dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość potencjału i dostępności usług daje możliwość formułowania celów i zadań, które mogą stanowić spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

4. Cele programu:

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kluczewsko na lata 2016-2018 jest:

„Stworzenie spójnego systemu rozwiązań sprzyjających wspieraniu rodzin w wypełnianiu i przywracaniu prawidłowych funkcji opiekuńczo- wychowawczych.”

Cel ten będzie realizowany poprzez cele szczegółowe programu:

1. Zapobieganie powstawania w rodzinach sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
3. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Realizacja programu:

Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych w rodzinach wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących				
Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko, Placówki oświatowe, Policja, GOZ w Kluczewsku
2.	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie i dzieciom	Liczba podjętych interwencji. Liczba osób objętych wsparciem.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Placówki oświatowe GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny Punkt konsultacyjny, policja, kuratorzy, GOZ w Kluczewsku UG w Kluczewsku
3.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko
4.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Zespół Interdyscyplinarny GKRPA,
5.	Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki Oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włoszczowie
6.	W zależności od zdiagnozowanych potrzeb, zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Urząd Gminy w Kluczewsku

7.	Opracowanie i realizacja projektów, programów, kampanii profilaktyczno – edukacyjnych i terapeutycznych skierowanych do rodzin i dzieci	Liczba projektów, programów, kampanii Liczba rodzin/ osób uczestniczących	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Placówki oświatowe GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny Punkt konsultacyjny, GOZ w Kluczewsku UG w Kluczewsku
8.	Organizowanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych	Liczba zatrudnionych specjalistów, udzielonych porad Liczba rodzin w tym dzieci objętych pomocą	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Placówki oświatowe GKRPA i Punkt Konsultacyjny, UG Kluczewsko

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, które są objęte pomocą.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Urząd Gminy w Kluczewsku
2.	Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Urząd Gminy w Kluczewsku
3.	Zapewnienie pomocy finansowej w formie stypendiów szkolnych.	Liczba dzieci, którym przyznano stypendium szkolne.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Urząd Gminy w Kluczewsku
4.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Placówki oświatowe, GOZ w Kluczewsku
5.	Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą.	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko
6.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko

	wychowawczej.	Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.		Urząd Gminy w Kluczewsku
7.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację, kulturę, zajęcia pozalekcyjne	Liczba zorganizowanych zajęć Liczba dzieci uczestniczących	2016 - 2018	Placówki oświatowe, GKRPA. Punkt Konsultacyjny, organizacje pozarządowe

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik realizacji	Termin	Realizatorzy
1.	Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.	Liczba rodzin przeżywających trudności.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko
2.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3.	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	Liczba założonych Niebieskich Kart.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Policja
4.	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej.	Liczba rodzin objętych pomocą.	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Urząd Gminy w Kluczewsku
5.	Wpieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych, kształtowania właściwych relacji rodzinnych	Liczba podjętych działań Liczba rodzin / dzieci objętych działaniami	2016 - 2018	GOPS Kluczewsko Placówki oświatowe, Punkt Konsultacyjny. GKRPA, organizacje pozarządowe

6.	Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	Liczba szkoleń i konferencji.	2016 - 2018	Pracownicy socjalni. Asystenci rodziny.
----	---	-------------------------------	-------------------	--

5. Adresaci programu:

Adresatami programu są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Kluczewsko, w szczególności rodziny wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do:

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym,
- małoletnich matek,
- rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodzin znajdujących w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinie,
- rodziny dotknięte przemocą.

6. Realizatorzy programu:

Realizacja programu będzie możliwa dzięki utworzeniu systemu wsparcia obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, pomocy ze strony asystenta rodziny, organizowaniu poradnictwa specjalistycznego.

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku przy współpracy:

- Asystenta rodziny,
- Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy, (ZI)
- Komenda Powiatowa Policji we Włoszczowie, (KPP)

- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Kluczewsku,
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Kluczewsku, (GOZ)
- Gminnego Punktu Konsultacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Gminnej Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Organizacje pozarządowe

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

7. Źródła finansowania:

Zadania trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą realizowane i wdrażane etapowo, zgodnie z możliwościami finansowymi gminy. Środki pochodzą będą głównie z budżetu samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych. Cele ujęte w programie mogą być także finansowane z innych źródeł przewidzianych prawem.

8. Przewidywane efekty:

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.
- Ograniczenie szerzenia się patologii.
- Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin.
- Ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji.
- Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.
- Wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

9. Monitoring i ewaluacja:

Monitorowaniem programu zajmować się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczewsku na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań. Ocena skuteczności będzie dokonywana głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Program będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb w rozpoznawanych i ustalanych przed podmioty zajmujące sprawami rodziny.

10. Podsumowanie:

Pracownicy socjalni jak również asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczewsku w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowane działania.

Gmina Kluczewsko od wielu lat realizuje działania związane z pomocą na rzecz dzieci i rodzin. W obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga jednak skoordynowania tej pomocy oraz zintensyfikowania działań interdyscyplinarnych mających na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji rodziny. Niezbędne jest przy tym także systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia.

Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Kluczewsko oraz poprawy stylu i jakości ich życia. Wspieranie będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada.